

JAK ZROZUMIEĆ OPINIĘ PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ?

– WYJAŚNIENIE WYBRANYCH POJĘĆ

ANALIZA I SYNTEZA – rozkładanie na części i scalanie materiału wzrokowego (obrazki, wyrazy) lub słuchowego (dźwięki, zdania, słowa) w celu budowania całości obrazu, słowa; dokonuje się na poziomie mózgu.

ANALIZATORY – w odniesieniu do umiejętności czytania mówi się o trzech analizatorach: wzrokowym, słuchowym i kinestetyczno-ruchowym; analizator składa się z: *receptora odbierającego bodźce, charakterystycznego dla określonego narządu zmysłów (oczy, uszy, mięśnie), *drogi nerwowej doprowadzającej bodźce do odpowiednich obszarów mózgu, *ośrodka w mózgu, w którym zachodzi analiza i synteza.

SŁUCH FONEMOWY – zdolność wyróżniania głosek oraz różnicowania głosek podobnych w słyszanych słowach (np. bułka – półka).

PERCEPCJA SŁUCHOWA = FUNKCJE SŁUCHOWO-JĘZYKOWE – związane ze słuchem fonemowym oraz umiejętnościami fonologicznymi (analiza i synteza głoskowa i sylabowa – rozkład wyrazów na głoski i sylaby oraz ich scalanie), a także pamięcią słuchową; zaburzenia tych funkcji są związane z nieprawidłowym działaniem analizatora słuchowego i mogą objawiać się: trudnościami odróżniania podobnych głosek (np. z-s, g-k, d-t), trudnościami w dokonywaniu analizy i syntezy głoskowej słów oraz opuszczaniem lub myleniem liter, końcówek wyrazów, przestawianiem liter, trudnościami w zapisywaniu zmiękczeń, różnicowaniu głosek i-j.

PERCEPCJA WZROKOWA = FUNKCJE WZROKOWE – analiza i synteza wzrokowa materiału konkretnego (obrazków, kształtów) lub abstrakcyjnego (teksty, zdania, wyrazy) oraz pamięć wzrokowa; zaburzenia tych funkcji związane są z nieprawidłowym działaniem analizatora wzrokowego i mogą objawiać się: myleniem liter o podobnym kształcie (a-o, l-t-l, m-w-n), myleniem liter podobnych ale o różnym kierunku (b-p-g-d, m-w, n-u), gubieniem elementów graficznych liter (ogonki, kreski, kropki), błędami typowo ortograficznymi.

DEFICYTY ROZWOJOWE = DYSFUNKCJE, PARCJALNE LUB FRAGMENTARYCZNE ZABURZENIA ROZWOJU – są konsekwencją minimalnych zmian w centralnym układzie nerwowym (mózgu):

- parcjalne zaburzenia rozwoju psychomotorycznego – obejmują większy obszar czynności, np. opóźnienie rozwoju motoryki (dużej – sprawności ruchowej całego ciała, małej – sprawności rąk) lub zaburzenia rozwoju mowy (zarówno czynnej – mówienie, jak i biernej – rozumienie);
- fragmentaryczne zaburzenia rozwoju psychomotorycznego – obejmują mniejszy obszar czynności, np. opóźnienie rozwoju tylko w zakresie motoryki małej lub zaburzenia w zakresie mowy czynnej (dziecko wszystko rozumie, ale ma trudności z wypowiadaniem się).

FUNKCJE POZNAWCZE = PROCESY POZNAWCZE – zespół procesów, dzięki którym odbieramy informacje z otoczenia: uwaga, pamięć, wrażenia i spostrzeżenia, orientacja w schemacie ciała (prawa i lewa strona) i przestrzeni, myślenie.

INTELIGENCJA OGÓLNA – jest wypadkową inteligencji werbalnej (słownej) i niewerbalnej (bezsłownej, praktyczno-technicznej); można ją zmierzyć za pomocą różnych skal inteligencji, np. D. Wechslera (WISC-R).

INTEGRACJA PERCEPCYJNO-MOTORYCZNA – współdziałanie procesów poznawczych i czynności ruchowych, np. przy pisaniu ze słuchu – uwaga, analiza i synteza wzrokowa i słuchowa oraz ruch ręki piszącej.

KOORDYNACJA WZROKOWO-RUCHOWA – współpraca oka i ręki, umożliwia wykonywanie precyzyjnych ruchów rąk pod kontrolą wzroku, m.in. rysowanie i pisanie.

LATERALIZACJA JEDNORODNA: PRAWOSTRONNA LUB LEWOSTRONNA – dominacja czynności ruchowych jednej ze stron ciała (najczęściej prawej ręki, nogi, oka, ucha), związana z dominacją jednej z półkul mózgowych.

LATERALIZACJA NIEUSTALONA – brak dominacji stronnej ciała (oburęczność, obuocność), charakterystyczna do 5-6 roku życia; ustalenie się dominacji ręki i oka powinno nastąpić do siódmego roku życia, gdy dziecko podejmuje naukę pisania.

LATERALIZACJA NIEJEDNORODNA – np. dominacja lewego oka i prawej ręki; nie może być traktowana jako objaw patologii, jednak wśród uczniów z dysleksją przypadków skrzyżowanej lateralizacji jest istotnie więcej niż wśród dobrze czytających.

PAMIĘĆ MECHANICZNA – zdolność do przyswajania wiedzy w sposób nieuświadomiony.

PAMIĘĆ LOGICZNA – oparta na myśleniu, kojarzeniu faktów.

PAMIĘĆ BEZPOŚREDNIA – świeża; pozwala zapamiętać i natychmiast odtworzyć zapamiętany materiał; zaburzenia powodują, że uczeń ma problemy z zapamiętaniem zdań podczas pisania dyktanda, z zapamiętaniem dwóch poleceń jednocześnie, z liczeniem w pamięci.

PAMIĘĆ SŁUCHOWA – zdolność do utrwalania i przypominania informacji „usłyszanych”.

PAMIĘĆ WZROKOWA - zdolność do utrwalania i przypominania informacji „widzianych”.

OBNIŻONA SPRAWNOŚĆ MANUALNA – niska sprawność ruchowa rąk; charakterystyczne jest np. późne nabywanie umiejętności związanych z samoobsługą (ubieranie się, zapinanie guzików, wiązanie sznurowadeł), trudności w posługiwaniu się nożyczkami; niska sprawność manualna pociąga za sobą obniżony poziom graficzny pisma (obniżona sprawność grafomotoryczna), wolne tempo pisania, nieestetyczny wygląd zeszytów; dzieci z obniżoną sprawnością manualną szybko się męczą przy pracach graficznych i pisaniu.

TEMPO UCZENIA SIĘ WZROKOWO-RUCHOWEGO – szybkość uczenia się pisania symboli graficznych opartego na koordynacji oka i ręki; uzależnione jest od prawidłowej sprawności manualnej i ustalonej lateralizacji; często obniżone u osób z dysleksją.

ZABURZENIA ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ – brak orientacji w prawej i lewej stronie ciała oraz w kierunkach w przestrzeni (w lewo, w prawo, wyżej, niżej, w przód, w tył, nad, pod, itd.); związane są z nimi trudności w rysowaniu (niewłaściwe proporcje i rozplanowanie rysunku), czytaniu (przestawianie liter i części wyrazów, przeskakiwanie linijek), w pisaniu (rozplanowanie kartki, mylenie liter i cyfr o podobnych kształtach, pisanie od prawej do lewej strony).

ZDOLNOŚĆ PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI MATERIAŁU WZROKOWEGO = ORGANIZACJA POSTRZEGANIA WZROKOWEGO – umiejętność złożenia w całość określonego obrazu (rysunek, kompozycja geometryczna), z uwzględnieniem elementów zasadniczych budujących ten obraz oraz elementów szczegółowych.

NIEHARMONIJNY ROZWÓJ POSZCZEGÓLNYCH FUNKCJI = ROZWÓJ NIEHARMONIJNY – występuje, gdy poszczególne sfery rozwijają się w innym tempie (opóźnienie lub przyspieszenie rozwoju poszczególnych funkcji), np. opóźnienie rozwoju mowy, opóźnienie rozwoju emocjonalnego.

PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI ARYTMETYCZNE - przeliczanie, dodawanie, odejmowanie, w przypadku starszych dzieci - mnożenie, dzielenie, rozwiązywanie zadań z treścią.

MYŚLENIE PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE – umiejętność wskazywania następstw określonych sytuacji, wyszukiwania przyczyn pewnych stanów rzeczy, porządkowania zdarzeń (np. w układaniu historyjek obrazkowych).

MYŚLENIE PRZEZ ANALOGIĘ – polega na formułowaniu wniosków na temat danej sytuacji na podstawie podobnej znanej sytuacji, wyciąganiu wniosków z podobieństw między przedmiotami, sytuacjami (np. kończenie zdań typu: „Brat jest chłopcem, a siostra jest...”).

ĆWICZENIA NA MATERIALE ABSTRAKCYJNYM - ćwiczenia oparte na literach, cyfrach, wyrazach i zdaniach oraz symbolach.

ĆWICZENIA NA MATERIALE KONKRETNYM – ćwiczenia oparte na obrazkach, przedmiotach.

Zaczerpnięte z sieci za : mgr Justyna Samojlik (pedagog-terapeuta) w konsultacji z mgr Anną Kowalską (psycholog)